

Oponentský posudek k bakalářské práci Biblický pastýř a sociální pracovník: inspirace pro pastoračně-sociální pracovníky

UK ETF, obor Pastorační a sociální práce, červen 2016

Autor: Michal Vrba

Vedoucí práce: Dr. ing. Ladislav Heryán, Th.D.

Počet stran: 56

Téma a cíl: Cílem bakalářské práce Michala Vrby je „vysvětlení některých pojmů jako je sociální pracovník, pastýř a pomocí exegeze některých uvedených textů, práce s odbornou literaturou, jinými zdroji a vlastními zkušenostmi přiblížit postavu biblického pastýře jako inspiraci pro pastoračně sociální pracovníky“ (s. 7). Práce se pouští do náročného mezioborového tématu: objevuje souvislost mezi výpovědí biblické teologie a teorie sociální práce. Už jen kvůli tomu je třeba práci ocenit.

Postup a metoda: Práce je členěna do čtyř částí. Postupuje od pojednání o sociální práci, přes popis pastýřství v biblických dobách a zvláště metafory dobrého pastýře, soustředěného rozboru dvou biblických míst (Ž 23 a Lk 15,1-7), až po úvahu o inspiraci uvedené metafory pro sociální pracovníky. Kapitoly 2 a 3 měly být přesněji nazvané – stávající názvy nejsou navzájem jasně rozlišitelné.

Zásadní výhradu mám k tomu, že autor nikde neuvádí, jakou metodou bude pracovat, tedy neřekne „jak udělá to, co chce udělat“, z jakých zdrojů bude vycházet a proč apod. Proč zařazuje kapitolu o sociální práci? Proč jí řadí na začátek práce, když těžiště práce zjevně spočívá na práci s Biblií? Co přesně myslí autor inspirací – jde o analogii, metaforu?

Úctyhodný a vysoce nadstandardní je počet použitých zdrojů.

Zhodnocení obsahu: Práce je silná v kapitolách 2 a 3, kde autor pracuje s biblickým světem a konkrétními texty. Zde spatřuji její největší přínos. Je velmi dobré, že se autor pouští do detailní práce pouze se dvěma texty, navíc zahrnující obě „smlouvy“.

Jak jsem již uvedl, smysl zařazení kapitoly 1 není úplně jasný, resp. není jasný s ohledem na kapitolu 4, kde autor vztahuje metaforu pastýře na pastoračně sociálního pracovníka (pojem, který není nikde v práci vyjasněn, i když je i v podnázvu práce). Očekával bych, že ve 4. kapitole bude využita definice soc. pracovníka připravená v 1. kapitole a tu autor poměří s konceptem pastýře. A bylo by to hodně zajímavé, protože soc. pracovníka definuje podle zákona 108/2006 a pojem pastýř nese řadu odlišných konotací.

Klíčovou otázkou, zda je metafora pastýře vůbec vhodná pro vystižení osobnosti a role soc. pracovníka, si autor neklade. Přitom to není vůbec samozřejmé, vezmeme-li vážně kupř. zjevnou nerovnost ve vztahu pastýř-ovce, a ještě více to, že pastýřem je myšlen primárně Bůh. Při čtení práce mě napadlo, zda autor nedělá spíš opak toho, co zamýšlí, totiž zda nehledá inspirace pro porozumění biblické metafoře pastýře podle ideálu dobrého sociálního pracovníka. Což je také velmi zajímavé věc.

Je potřeba uznat, že alespoň 1-2 specifické inspirace pro sociální práci autor přináší (pastýř dává přednost jedné ovci před stádem, srov. s. 42; domovské právo ovcí, srov. s. 45)

Výhrady k dílčím místům v práci: Anotace by neměla být stručnou rekapitulací obsahu, ale sdělení o hlavního přínosu a metodě práce. Anglický překlad anotace je dosti nesrozumitelný. V seznamu literatury je dvakrát uveden zákon o soc. službách. Odkazy 4, 5, 7 a 11 uvádějí jméno Martínek, M. ... (správně je Martinek), zatímco ve skutečnosti autor cituje z kapitoly Doležela obsažené v Martinkově publikaci. Další věcná chyba je na s. 11 – etický kodex soc.

pracovníků nepatří mezi legislativní normy a standardy. Latinský výraz pastor nepochází z českého pastýře, ale naopak (s. 39). Rozlišení mezi pastorací a pastorální teologií je nejasné (s. 39). Práce obsahuje několik nesrozumitelných míst, např. na s. 13 a 21.

Zhodnocení formálního zpracování: Je bohužel potřeba konstatovat, že zejména úvodní části práce jsou plné jazykových chyb. Např. v poděkování je chyba v každé větě. Třebaže hrubých chyb je minimum (např. s. 30), stylistické chyby výrazně snižují kvalitu práce.

Způsob práce s literaturou je typicky kompilační, což je na daném stupni přijatelné. Přesto překvapuje, že při počtu 257 odkazů na zdroje autor prakticky nepoužívá přímé citace a snad vůbec v textu nezmiňuje autory, se kterými pracuje. Takové zanedbání reflexe toho, s jakým zdrojem zrovna pracuji, bohužel snižuje obdiv k vysokému počtu použitých zdrojů.

Práci doporučuji k obhajobě. Vzhledem k rozsahu práce a jejím přednostem, ale i metodologickým a formálním nedostatkům, navrhuji hodnotit za D – uspokojivě.

K obhajobě nabízím následující otázku:

Byla profese pastýře vážená či nevážená? V práci uvádíte obě varianty. A je to nějak relevantní pro dnešní pastorační a sociální pracovníky?

Petr Jandejsek, Th.D.

10. června 2016